

कोचिंग सेन्टराच्या नियमना खातीर मार्गदर्शक तत्वां

जानेवारी 2024

उच्च शिक्षण खाते, शिक्षण मंत्रालय
भारत सरकार

फाटभूंय

1. खाजगी कोचिंग सेन्टरां कडेन संबंदीत प्रस्न चड करून विद्यार्थ्यांमदीं आत्महत्याचीं वाडटीं प्रकरणां, उजो लागपाच्यो घडणुको, सुविधांचो उणाव तशेंच शिकोवपाची पद्दत ह्या संदर्भांत वेळा-वेळार सरकाराचें लक्ष ओडून घेतात.
2. खंयचेंय थारायिल्लें धोरण वा नेम नाशिल्ल्यान देशांतल्या अनियमित खाजगी कोचिंग सेन्टरांचो आंकडो वाडत आसा. अशा केंद्रांनी विद्यार्थ्यां कडल्यान चड शुल्क घेवप, विद्यार्थ्यांचेर अयोग्य ताण पडिल्ल्यान विद्यार्थ्यांनी आत्महत्या करप, उजो आनी हेर अपघातांक लागून मोलादीक जीव वगडावप आनी हेर कितलेशेच गैरप्रकार ह्या केंद्रां वरवीं आपणावपाचे प्रकार प्रसार माध्यमांनी व्हडा प्रमाणांत उजवाडाक येतात.
3. संसदेंत वादविवाद, चर्चा आनी प्रस्नां वरवींय हे विशय जायते फावट मांडल्यात.
4. + 2 स्तराच्या शिक्षणाचें नियमन करपाची जापसालदारकी राज्य/केंद्र शासीत संघ प्रदेश सरकारांची आसा, देखून ह्या संस्थांचें राज्य/केंद्र शासीत संघ प्रदेश सरकारां वरवीं सगळ्यांत बरें नियमन जाता.
5. स्टुडन्ट फॅडरेशन ऑफ इंडिया आड यूओआय आनी हेरांच्या प्रकरणांत 2013 च्या डब्ल्यूपी क्रमांक 456 त पीआयएल (जनहीत याचिका) माननीय सर्वोच्च न्यायालयांत दाखल केल्ली जातूंत शिक्षण मंत्रालय एक प्रतिवादी आशिल्लें. 03.02.2017 दिसाच्या आदेशा वरवीं पीआयएल (जनहीत याचिका) निकालांत काडली आनी हेर गजालीं वांगडा याचिकेंत मांडिल्लो मुद्दो म्हत्वाचो आसलो तरी तो मुळांत धोरणात्मक विशय आसा. कायद्या प्रमाण ताचेर विचार करपी संबंदीत अधिकाऱ्यां मुखार हो विशय मांडपाक याचिकाकर्त्यांक मेकळीक आसतली.
6. संसदेंत आनी अशोक मिश्रा समिती अहवालांत सविस्तर चर्चेचो विशय आशिल्ल्या खाजगी कोचिंगाच्या नियमनाच्या मुद्द्याच्या संदर्भांत, पत्र क्रमांक 32-6/2017-टीएस । तारीख 04.04.2017 उच्च शिक्षण खात्यान राज्यां/केंद्र शासीत संघ प्रदेशांक विचलीत संस्थां खातीर नियमन आनी कडक दंड पद्दती खातीर कारवाय करपाची मागणी केल्ली. ह्या पत्रांत राज्यां/केंद्र शासीत संघ प्रदेशांक, विद्यार्थ्यांच्या आत्महत्याचेर उपाय काडपा खातीर न्यायमूर्ती रूपनवल चवकशी आयोगान सुचयल्ले 12 उपाय मतींत घेवपाची विनंती केल्ली.
7. पत्र क्रमांक 32-6/2017-टीएस. । तारीख 14.08.2019 दिसा, कोचिंग सेन्टरांच्या नियमनाच्या संदर्भांत, राज्यां आनी केंद्र शासीत संघ प्रदेशांक योग्य कायदेशीर आराखड्या वरवीं तांच्या अधिकारक्षेत्रांतल्या कोचिंग सेन्टरांचें नियमन करपा खातीर गरजेची कारवाय करपाची विनंती केल्ली, कारण हातूंतलीं जायतीं कोचिंग केंद्रां शाळा पांवड्यार चलतात आनी देखून तीं राज्य/केंद्र शासीत संघ प्रदेश सरकाराच्या थेट कार्यक्षेत्रांत आसात.

8. परतून पत्र क्रमांक 32-18/2020-TS । तारीख 24.12.2020 वरवीं, 04.04.2017 आनी 14.08.2019 दिसाच्या पत्रांचो संदर्भ घेवन, राज्यां/ केंद्र शासीत संघ प्रदेशांक योग्य कायदेशीर चौकटींतल्यान ह्या कोचिंग सेन्टरांचें नियमन करपाची, विद्यार्थ्यांची सुरक्षा आनी राखण सुनिश्चीत करपाची आनी गरजे भायर शोशण टाळपाची विनंती केल्ली.

9. भागधारकां कडेन सविस्तर चर्चा केल्या उपरांत राष्ट्रीय शिक्षण धोरण 2020 (एनईपी 2020) 29.07.2020 दिसा जाहीर केलें. एनईपी 2020 चें एक मुळावें तत्व म्हणल्यार आयच्या 'कोचिंग कल्चराक' उर्बा दिवपी सारांशात्मक मुल्यांकन करचे परस शिकपा खातीर नेमांत रचनात्मक मुल्यांकनाचेर लक्ष केंद्रीत करप आसा.

10. एनईपी 2020 आपल्या परिच्छेद 4.36 त माध्यमीक शाळा परिक्षांचें सध्याचें स्वरूप मान्य करता, तातूंत मंडळाची परिक्षा आनी प्रवेश परिक्षा, आयची परिणामी कोचिंग संस्कृती आनी ताचो घातक परिणाम हांचो आस्पाव आसा.

11. एनईपी 2020 च्या परिच्छेद 4.37 त कोचिंग वर्ग घेवपाची गरज पयस करपा खातीर सध्याचे बोर्ड पद्दतींत आनी प्रवेश परिक्षेंत सुदारणा करपाची सुचोवणी केल्या.

12. परिच्छेद 4.38 त हेर गजालीं वांगडाच चड लवचीकताय, विद्यार्थ्यांची निवड आनी सगळ्यांत बरे दोन यत्न, मुल्यांकन जें मुखेलपणान मुखेल क्षमतेची चांचणी करतात आनी दाब आनी कोचिंग संस्कृती उणी करपी बोर्ड परिक्षेचे आनीक व्यवहार्य मॉडेल विकसीत करपाची सुचोवणी करतात.

13. एनईपी 2020 च्या परिच्छेद 4.42 त 'विद्यापीठ प्रवेश परिक्षेचीं तत्वां सारकींच आसतलीं' अशें म्हणलां. राष्ट्रीय चांचणी एजन्सी (एनटीए) वर्साक उण्यांत उणें दोन फावटीं उच्च दर्जाची सामान्य योग्यता चांचणी दिवपाचें काम करतली, तशेंच विज्ञान, मानविकी, भास, कला आनी वेवसायीक विशयांतल्यो खाशेल्यो सामान्य विशय परिक्षा दिवपाचें काम करतली. ह्यो परिक्षा संकल्पनात्मक समज आनी गिन्यान लागू करपाची तांक तपासतल्यो आनी ह्या परिक्षां खातीर कोचिंग घेवपाची गरज पयस करपाचो हेतू आसतलो. विद्यार्थ्यांक परिक्षा दिवपा खातीर विशय वेंचपाक मेळटले आनी दरेका विद्यापिठाक दरेका विद्यार्थ्यांचो वैयक्तीक विशय पोर्टफोलिओ पळोवपाक मेळटलो आनी वैयक्तीक आवड आनी प्रतिभेच्या आदारान विद्यार्थ्यांक तांच्या कार्यावळींनी प्रवेश दिवपाक मेळटलो'.

14. कोचिंग संस्कृती ना करपाच्या रणनिती कडेन संबंदीत आशिल्ल्या विशयाचेर लेगीत हालींच जारी केल्ल्या राष्ट्रीय अभ्यासक्रम आराखड्यांत सविस्तर चर्चा जाल्या.

15. सामान्य विद्यापीठ प्रवेश परिक्षा (सीयूईटी), 13 प्रादेशीक भाशांनी प्रवेश परिक्षा घेवप, उच्च शिक्षण संस्थांनी (एचईआय) सुवातींचो व्हड प्रमाणांत विस्तार करप आनी चडांत चड उच्च

दर्जाच्यो उच्च शिक्षण संस्था स्थापन करप ह्या सारक्या विशयांचेर लक्ष दिवपा खातीर सरकारान एनईपी, 2020 प्रमाण उपक्रम चालीक लायल्यात. राष्ट्रीय अभ्यासक्रम आराखडो (एनसीएफ) शाळांनी अभ्यासक्रमाच्यो गजाली आनी सद्याच्या अनिश्च परिस्थितींत हातभार लावपी मंडळाच्या परिक्षे कडेन संबंदीत गजालींचेर उपाय काडपाक स्पश्ट पावलां उबारतात.

16. एनईईटी (यूजी) आनी जेईई (मुखेल) प्रवेश परिक्षां खातीर विद्यार्थ्यांक बरे तरेन सराव करपाक मजत करचे खातीर, राष्ट्रीय चांचणी एजन्सीन (एनटीए) उमेदवारांक ऑनलायन उच्च दर्जाच्यो मॉक चांचण्यो ऑनलायन मोफत मेळोवपा खातीर 'नॅशनल टेस्ट अभ्यास' हो मोबायल ऍप सुरू केला.

17. चुकीच्यो मुखेल जायराती उजवाडाक हाडपी कोचिंग सेन्टर/खाजगी उच्च शिक्षण संस्थां आड गिरायक राखण कायदो, 1986 चे तरतुदीं खाला गरजेची कारवाय करपा खातीर हें प्रकरण गिरायक वेव्हार खात्या सामकार मांडलां.

18. शिक्षण समवर्ती वळेरेंत आसा, राज्य आनी केंद्र शासीत संघ प्रदेश सरकारान लेगीत हे बाबतींत सक्रीय कारवाय करपाची गरज आसा.

19. जायत्या राज्यांनी/ केंद्र शासीत संघ प्रदेशांनी आपापल्या अधिकारक्षेत्रांत खाजगी कोचिंग आनी ट्यूशन वर्गांचें नियमन करपा खातीर योग्य कायदेशीर चौकटीच्या माध्यमांतल्यान फुडाकार घेतिल्लो आसा जशें की बिहार कोचिंग इन्स्टिट्यूट (नियंत्रण आनी नियमन) कायदो, 2010 [बिहार कायदो 17, 2010], गोंय कोचिंग वर्ग (नियमन) कायदो, 2001 (गोंय कायदो 2001 चो 27), उत्तर प्रदेश कोचिंग नियमन कायदो, 2002 [2002 चो उत्तर प्रदेश कायदो क्रमांक 5], कर्नाटक ट्यूटोरियल संस्था (नोंदणी आनी नियमन) नेम, 2001 [कर्नाटक शिक्षण कायदो, 1983 (1995 चो कर्नाटक कायदो 1) च्या कलम 145 च्या उपकलम (1) वरवीं मेळिल्ल्या अधिकारांचो वापर करून तयार केल्लो), मणिपूर कोचिंग इन्स्टिट्यूट (नियंत्रण आनी नियमन) कायदो, 2017 (2017 चो कायदो क्रमांक 8) आदी. राजस्थान कोचिंग संस्था (नियंत्रण आनी नियमन) विधेयक, 2023 लेगीत भौशीक मळार आसा आनी हालींच कोचिंग संस्थांनी नोंदणी केल्ल्या विद्यार्थ्यांचो ताण उणो करपा खातीर आनी मानसीक भलायकी सुदारपा खातीर मार्गदर्शक तत्वां राजस्थान सरकारान 27.09.2023 दिसा जारी केल्यांत.

20. खाजगी कोचिंगा कडेन संबंदीत प्रस्न सोडोवपा खातीर म्हत्वाचीं पावलां उबारल्यांत, जाल्यार अनियंत्रीत खाजगी प्रशिक्षण केंद्रांचे संख्येक लागून एक आदर्श मार्गदर्शक तत्वां / धोरण तयार करपाची गरज आसा जी राज्यां/ केंद्र शासीत संघ प्रदेश योग्य कायदेशीर चौकटीच्या माध्यमांतल्यान अंमलबजावणी करपा खातीर आपणावंक शकतात.

21. केंद्र सरकारान खाजगी कोचिंग केंद्रा कडेन संबंदीत प्रस्न सोडोवपाचो आनी योग्य कायदेशीर चौकटीच्या माध्यमांतल्यान राज्यां/ केंद्र शासीत संघ प्रदेशांनी आपणावपा खातीर आदर्श मार्गदर्शक तत्वां / धोरण तयार करपाचो प्रस्ताव दवरला.

1. माथाळो/शिर्शक

कोचिंग सेन्टर 2024 ची नोंदणी आनी नियमन करपा खातीर मार्गदर्शक तत्वां.

2. मार्गदर्शक तत्वांचो उद्देश

खंयच्याय अभ्यास कार्यावळींत, स्पर्धात्मक परिक्षेंत वा शिक्षणीक आदारान विद्यार्थ्यांक बरें मार्गदर्शन आनी आदार दिवपा खातीर कोचिंग सेन्टराच्या नियमना खातीर मार्गदर्शक तत्वां दिवप.

3. मार्गदर्शक तत्वांची गरज

(i) कोचिंग सेन्टरांची नोंदणी आनी नियमन करपा खातीर आराखडो तयार करप.

(ii) कोचिंग सेन्टर चलोवपा खातीर उण्यांत उण्यो मानक गरजो सुचोवप.

(iii) कोचिंग सेन्टरांनी नोंदणी केल्ल्या विद्यार्थ्यांच्या हिताची राखण करप.

(iv) कोचिंग सेन्टरांनी सहपाठ्यक्रम कार्यावळींचेर लक्ष केंद्रीत करपाचो तशेंच विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासाचेर लक्ष केंद्रीत करचें असो सल्लो दिवप.

(v) विद्यार्थ्यांच्या मानसीक भलायके खातीर करियर मार्गदर्शन आनी मानसीक समुपदेशन दिवप.

4. व्याख्या

(i) 'अपील प्राधिकार' म्हणल्यार योग्य सरकारान अधिसुचीत केल्लो अधिकारी;

(ii) 'कोचिंग' म्हणल्यार 50 परस चड विद्यार्थ्यांक दिल्ले शिकपाच्या खंयच्याय फांट्यांत ट्यूशन, सुचोवण्यो वा मार्गदर्शन पूण तातूंत समुपदेशन, खेळ, नाच, रंगमाची आनी हेर सर्जनशील कार्यावळींचो आस्पाव ना;

(iii) 'कोचिंग सेन्टर' हातूंत 50 परस चड विद्यार्थ्यांक खंयच्याय अभ्यास कार्यावळी खातीर वा स्पर्धात्मक परिक्षे खातीर वा शाळा, महाविद्यालय आनी विद्यापीठ पांवड्यावेल्या विद्यार्थ्यांक शिक्षणीक आदार दिवपा खातीर खंयच्याय व्यक्तीन स्थापन केल्लें, चलोवपी वा प्रशासीत केल्लें केंद्र हांचो आस्पाव आसता.

(iv) 'सक्षम प्राधिकार' म्हणल्यार योग्य सरकारान अधिसूचीत केल्लो अधिकारी;

(v) 'सरकार' म्हणल्यार योग्य अधिकार क्षेत्र आशिल्लें केंद्र सरकार, राज्य/ केंद्र शासीत संघ प्रदेश सरकार;

(vi) 'संस्था' म्हणल्यार शाळा वा मंडळान मान्यताय दिल्लीं वा नियंत्रीत केल्ल्यो वा संलग्न केल्ल्यो हेर खंयच्योय शिक्षण संस्था, वा राज्य/केंद्र शासीत प्रदेश सरकार, संलग्न म्हाविद्यालय, संबंदीत म्हाविद्यालय, स्थापन केल्लें म्हाविद्यालय, विद्यापीठ वा केंद्र सरकार वा राज्य/केंद्र शासीत प्रदेश सरकाराच्या कायद्याखाला स्थापन केल्ली शिक्षण संस्था.

(vii) 'व्यक्ती' म्हणल्यार एक व्यक्ती आनी तातूंत व्यक्तींचो गट वा संस्था कॉर्पोरेट, वा ट्रस्ट, फर्म वा सोसायटी वा संस्था हांचो आस्पाव जाता;

(viii) 'मालक' म्हणल्यार नोंदणी मागपी वा नोंदणी करपी कोचिंग सेन्टरांचो धनी आनी तातूंत जोड मालकाचो आस्पाव आसा;

(ix) 'ट्यूटर' म्हणल्यार खंयच्याय कोचिंग सेन्टरांत विद्यार्थ्यांक मार्गदर्शन करपी वा प्रशिक्षण दिवपी व्यक्ती आनी तातूंत खाशेली ट्यूशनां दिवपी ट्यूटरांचो आस्पाव जाता.

(x) 'विद्यापीठ' म्हणल्यार केंद्रीय कायदो, प्रांतीय कायदो वा राज्य कायद्या वरवीं वा खाला स्थापन केल्लें वा आस्पावीत केल्लें विद्यापीठ आनी तातूंत संबंदीत विद्यापिठा कडेन सल्लो घेवन, युजीसी कायद्या खाला हे वतीन केल्ल्या नियमां प्रमाण युजीसीन मान्यताय दिवपाक शकता अशा खंयच्याय संस्थेचो आस्पाव आसा.

5. कोचिंग सेन्टरांची नोंदणी

(i) ह्या मार्गदर्शक तत्वांतल्या तरतुदीं प्रमाण अशा कोचिंग सेन्टराची पूर्व नोंदणी करूनच व्यक्ती कोचिंग दिवपाक वा कोचिंग सेन्टर स्थापन करपाक, चलोवपाक, वेवस्थापन करपाक वा सांबाळपाक वा तिगोवन दवरूंक शकतात.

(ii) मार्गदर्शक तत्वां चालीक लावपाच्या तारखेक अस्तित्वांत आशिल्लें कोचिंग सेन्टर, मार्गदर्शक तत्वां चालीक लावपाच्या तारखे सावन तीन म्हयन्यांच्या काळांत नोंदणी खातीर अर्ज करतले.

(iii) कोचिंग केंद्राच्या नोंदणी खातीर अर्ज सक्षम प्राधिकरणा कडेन जाच्या थळाव्या अधिकारक्षेत्रांत अशे तरेचें कोचिंग सेन्टर आसा, अशा स्वरुपांत, योग्य सरकारान निर्देशीत केल्ल्या शुल्क आनी कागदपत्रां सयत.

(iv) एका परस चड शाखा आशिल्ल्या कोचिंग सेन्टरां बाबतींत, अशा दरेक सेन्टराक वेगळे कोचिंग सेन्टर मानपाक जाय आनी दरेक सेन्टराची नोंदणी करचे खातीर वेगळो अर्ज सादर करचो पडटलो.

(v) सक्षम अधिकारी, प्रशिक्षण केंद्राची नोंदणी करचे खातीर अर्ज मेळ्ळ्या ते तारखे सावन तीन म्हयन्यां भितर, एक तर नेमिल्ल्या फॉर्मांत नोंदणी प्रमाणपत्र दितलो, वा अर्जदाराक अशा न्हयकारा खातीर कारणां बरोवन नोंद केल्या उपरांत अशी नोंदणी दिवपाक न्हयकार दिवपाचो आपलो आदेश कळयतलो.

संबंदीत व्यक्तीक आयकुपाची वाजवी संद दिल्या बगर नोंदणी न्हयकारपी खंयचोच आदेश दिवचो ना.

(vi) खंयच्याय कारणाक लागून पयलीं रद्द करूंक ना जाल्यार नोंदणी प्रमाणपत्राचो वैधतायेचो काळ योग्य सरकार थारायता.

(vii) दरेक नोंदणीकृत कोचिंग केंद्रान अशी नोंदणी सोंपपाच्या तारखेच्या दोन म्हयने आदीं, अशा स्वरुपांत, योग्य सरकारान निर्देशीत केल्ले शुल्क आनी कागदपत्रां सयत सक्षम अधिकाऱ्या कडेन नोंदणी प्रमाणपत्र नविनीकरण करचे खातीर अर्ज करचो पडटलो.

(viii) सक्षम अधिकारी, निर्धारित फॉर्मांत नोंदणी नविनीकरण करपा खातीर अर्ज मेळ्ळ्या उपरांत आनी नेमून दिल्ले शुल्क फारीक केल्या उपरांत, नोंदणी कालावधी सोंपचे पयलीं नोंदणी क्रमांक नविनीकरण करपाच्या अर्जाचेर निर्णय घेवपाक शकता आनी प्रमाणपत्राचें नविनीकरण करूंक शकता वा नोंदणी कालावधी सोंपचे पयलीं अर्जदाराक ताचो न्हयकार न्हयकाराची कारणां लेखी स्वरुपांत नोंद केल्या उपरांत कळोवपाक शकता.

संबंदीत व्यक्तीक आयकुपाची वाजवी संद दिल्या बगर नोंदणी न्हयकारपी खंयचोच आदेश दिवचो ना.

(ix) योग्य सरकार उण्यांत उणे मनीस इन्टरफेस सयत फेसलॅस पद्दतीन कोचिंग सेन्टराची नोंदणी सुलभ करचे खातीर वेब-पोर्टल/ऑनलायन यंत्रणा तयार करतले.

6. नोंदणी खातीर अटी

(i) खंयच्याच कोचिंग सेन्टरांत- .

(अ) पदवी परस उणी पात्रताय आशिल्ल्या शिक्षकांक कामाक लावचें न्हय.

(ब) कोचिंग सेन्टरांत नोंदणी करचे खातीर पालक/विद्यार्थ्यांची दिशाभूल करपी आस्वासनां वा रँक वा बऱ्या गुणांची हमी दिवची न्हय.

(क) 16 वर्सां सकयल्या विद्यार्थ्यांची नोंदणी करची वा विद्यार्थ्यांची नोंदणी माध्यमीक शाळेच्या परिक्षे उपरांतच करची.

(ड) कोचिंगाच्या दर्ज्याचो वा तातूंत दिवपी सुविधांचो वा अशा कोचिंग सेन्टरान वा अशा वर्गांत हाजीर आशिल्ल्या विद्यार्थ्यांन मेळयिल्लो निकाल हांचो प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणान कसलेय तरेची दिशाभूल करपी जायरात उजवाडाक हाडप वा उजवाडाक हाडपाचें कारण जावप वा तातूंत वांटो घेवप.

(ई) दर विद्यार्थ्यांक उण्यांत उणी जाग्याची गरज आसल्यार नोंदणी करची.

(च) नैतीक अधोगती आशिल्ल्या खंयच्याय गुन्यांवा खातीर दोशी थारिल्ल्या खंयच्याय शिक्षकाची वा व्यक्तीची सेवा घेवप.

(छ) ह्या मार्गदर्शक तत्वांच्या गरजे प्रमाण समुपदेशन पद्दत ना जाल्यार नोंदणी करप.

(i i) कोचिंग सेन्टरांत एक संकेतथळ आसतलें, तातूंत शिक्षकांची पात्रता, पाठ्यक्रम/अभ्यासक्रम, पुराय करपाचो काळ, हॉस्टेल सुविधा (आसल्यार), आनी शुल्क घेवप, सोंपें निर्गमन धोरण, शुल्क परतावणी धोरण, केंद्रांतल्यान प्रशिक्षण घेतिल्ल्या विद्यार्थ्यांची संख्या आनी निमाणें उच्च शिक्षण संस्थांनी प्रवेश मेळोवपाक येस मेळिल्ल्या विद्यार्थ्यांची संख्या आदी अद्ययावत तपशील आसतले.

(i i i) प्रशिक्षण केंद्र थळाव्या अधिकारक्षेत्रांत लागू जावपी वेगळी नोंदणी सयत वेगवेगळ्या कायद्यांचें, नेमांचें, अधिनियमांचें बी पालन करतलें.

7. नोंदणी खातीर अर्जा वांगडा आसपाक जाय आशिल्लीं कागदपत्रां

(i) कोचिंग सेन्टराची नोंदणी करपा खातीर दरेक अर्जा वांगडा मालकाचें वचनपत्र आसपाक जाय जातूंत अशें सांगपाक जाय की -

(अ) ताणें फकत 'नोंदणीकृत कोचिंग सेन्टर' हो शब्द वापरचो आनी खंयच्याय सायन बोर्डाचेर वा खंयच्याय प्रॉस्पेक्टस वा पत्रवेव्हार वा संवादाचेर वा खंयच्याय सुवातेर 'मान्यताय प्राप्त' वा 'स्विकृती प्राप्त' हे शब्द वापरचे न्हय;

(आ) संस्था/शाळांनी शिकपी विद्यार्थ्यांचे प्रशिक्षण वर्ग तांच्या संस्थांच्या/शाळांच्या वेळा वेळार चलोवचे न्हय.

(इ) कोचिंग वर्गा संबंदी ट्यूटरांची पात्रताय, कोचिंग वर्गाची वेळापत्रक, शुल्क आकारणी आनी निर्दिश्ट केल्ले प्रमाण सामान्य म्हायती कोचिंग सेन्टराच्या आवाठांत मुखेल सुवातेर संकेतथळ आनी नोटीस बोर्डाचेर दाखोवची;

(ई) कोचिंग सेंटरांत खंयचेय पद्दतीन नोकरी केल्लो तो / ती वा खंयचोय शिक्षक वा व्यक्ती, नैतिक अधोगती आशिल्ल्या खंयच्याय गुन्यांवा खातीर दोशी थारलो ना आनी शिक्षकाच्या रोजगारांत कसलोय बदल केल्यार ताकतिकेन सक्षम प्राधिकरणाक कळयतले;

(उ) कोचिंग वर्गांत प्रवेश घेवपाच्या थारावीक संख्ये संबंदीच्या अटीक तो / ती पाळो दितलो;

(ऊ) तो / ती ह्या मार्गदर्शक तत्वांच्या हेर नेमांक आनी अटींक पाळो दितलो;

(ii) नोंदणी नविनीकरण करपाच्या अर्जा वांगडा सनदी लेखाकारान अंकेक्षण केल्ल्या खात्यांच्या स्टेटमेन्टांची प्रत आसपाक जाय.

8. शुल्क

(i) वेगवेगळ्या पाठ्यक्रम/अभ्यासक्रमा खातीर ट्यूशन शुल्क योग्य आनी अनुकूल आसूंक जाय आनी आकारिल्ल्या शुल्काची पावती उपलब्ध करून दिवपाक जाय.

(ii) कोचिंग केंद्रान वेगवेगळे पाठ्यक्रम/अभ्यासक्रम, तांचो पुराय जावपाचो काळ, वर्गाची संख्या, व्याख्यानां, ट्यूटोरियल, हॉस्टेल सुविधा (आसल्यार) आनी आकारतात ते शुल्क, सुलभ एक्झिट पॉलिसी, शुल्क परतावो आदींचो उल्लेख करून प्रॉस्पेक्टस जारी करपाक जाय. तशेंच हे तपशील इमारतीच्या प्राकारांत मुखेल आनी सुलभ सुवातेर प्रदर्शित करपाक जाय.

(iii) प्रॉस्पेक्टस, नोट्स आनी हेर साहित्य कोचिंग सेन्टरान तांच्या नोंदणी केल्ल्या विद्यार्थ्यांक कसलेंच वेगळें शुल्क घेनासतना पुरवण करचें पडटलें.

(iv) जर विद्यार्थ्यांन अभ्यासक्रमा खातीर पुराय पयशे फारीक केल्यात आनी थारायिल्ल्या काळाच्या पयलीं अभ्यासक्रम सोडटा जाल्यार, उरिल्ल्या काळा खातीर पयलीं जमा केल्ल्या शुल्कांतल्यान, 10 दिसां भितर प्रो-राटा तत्वाचेर विद्यार्थ्यांक परत करचें पडटलें. जर विद्यार्थी कोचिंग सेन्टराच्या हॉस्टेलांत रावता जाल्यार हॉस्टेल शुल्क आनी मेस शुल्क आदी लेगीत परत करचें पडटलें.

(v) खंयच्याच परिस्थितींत, ज्या शुल्काच्या आदाराचेर एका खाशेल्या अभ्यासक्रमा खातीर आनी काळा खातीर नोंदणी केल्या तें शुल्क अभ्यासक्रमाच्या चलनाच्या काळांत वाडयतलें.

9. मुळाव्या साधनसुविधांच्यो गरजो

(i) कोचिंग सेन्टराच्या मुळाव्या रचणुके भितर, वर्ग/बॅच वेळार दरेका विद्यार्थ्यां खातीर उण्यांत उणें एक चौखण मीटर वाठार वांटून दिवं येता. नोंदणी केल्ल्या विद्यार्थ्यांच्या संख्येच्या प्रमाणांत फावो ती साधन-सुविधा आसपाक जाय.

(ii) कोचिंग सेन्टर इमारत उजो सुरक्षा संहिता, इमारत सुरक्षा संहिता आनी हेर मानकांक पाळो दितली आनी सरकारान थारायिल्ले प्रमाण योग्य अधिकाऱ्यां कडल्यान उजो आनी इमारत सुरक्षा प्रमाणपत्र मेळयतलें.

(iii) विद्यार्थ्यांच्या आदारा खातीर, कोचिंग सेन्टरांत प्रथमोपचार किट आनी वैजकी आदार/उपचार सुविधा आसतल्यो. हॉस्पिटलां, आपत्कालीन सेवे खातीर दोतोर, पुलीस हॅल्पलायन तपशील, उजो पालोवपी सेवा हॅल्पलायन, बायलां हॅल्पलायन आदी सारकिल्या रेफरल सेवांची वळेरी दाखोवपाक जाय आनी विद्यार्थ्यांक तांचे विशीं म्हायती दितले.

(iv) कोचिंग सेन्टर इमारत पुरायपणान विद्युतीकरण करूंक जाय, बरी हवेशीर आसपाक जाय आनी इमारतीच्या दरेका वर्गांत उजवाडाची फावो ती वेवस्था करतले.

(v) केंद्रांतल्या सगल्या विद्यार्थ्यांक आनी कर्मचाऱ्यांक सुरक्षीत आनी पिवपा योग्य उदक उपलब्ध करचें.

(vi) कोचिंग सेन्टरांत गरज आसा थंय सीसीटीव्ही कॅमेरे योग्य रितीन बसोवपाक जाय आनी सुरक्षा वेवस्था बरे तरेन दवरपाक जाय.

(vii) विद्यार्थ्यांक कागाळ मांडचे खातीर कोचिंग सेन्टरांत कागाळ पेटी वा नोंदपुस्तक दवरचें. विद्यार्थ्यांच्यो कागाळी/तक्रारी निवारण करपा खातीर कोचिंग सेन्टरांत समिती स्थापन करची.

(viii) कोचिंग सेन्टरान इमारतीच्या वाठारांत दादले आनी बायलां खातीर स्वतंत्र शौचालयाची तजवीज करची.

10. अभ्यासक्रम

10.1 वर्ग

- (i) प्रॉस्पेक्टसांत सांगिल्ले प्रमाण थारायिल्ल्या वेळांत वर्ग पुराय करचे खातीर कोचिंग केंद्रान यत्न करचे.
- (ii) संस्था/शाळांनी शिकपी विद्यार्थ्यां खातीर संस्थांनी/शाळांनी तांची नेमान उपस्थिती अप्रभावीत उरची आनी डमी शाळा टाळचे खातीर कोचिंग वर्ग तांच्या संस्थाच्या/शाळांच्या वेळार घेवचे न्हय.
- (iii) ज्या विद्यार्थ्यांक तांच्या शिक्षणीक मळार अतिरिक्त आदार जाय आसा तांकां उपचारात्मक वा आदार वर्ग दिवपाक शकतात.
- (iv) विद्यार्थ्यांक विसव घेवपाक आनी सुसेग मेळचो आनी अशे तरेन तांचेर अतिरिक्त दबाव निर्माण जावचो न्हय हे खातीर अभ्यासक्रम/वर्ग वेळापत्रक योग्य अंतरान थारावचें.
- (v) कोचिंग केंद्रान विद्यार्थी तशेंच शिक्षकांक सप्तकी सुटी मेळची हाची खात्री करची.
- (vi) सप्तकी सुटी उपरांतच्या दिसा मुल्यांकन चांचणी / परिक्षा आसची न्हय.
- (vii) संबंदीत वाठारांतल्या म्हत्वाच्या आनी लोकप्रिय उत्सवां वेळार, कोचिंग सेन्टरान सुटी अशे तरेन सानुकूल करची की विद्यार्थ्यांक आपल्या कुटुंबा कडेन जोडपाक मेळटलें आनी भावनीक उर्बा मेळटली.
- (viii) कोचिंग सेन्टरांनी कोचिंग वर्ग अशे तरेन घेवचे की विद्यार्थ्यांक अतिताय जावची ना आनी दिसाक 5 वरां परस चड वेळ आसचो न्हय आनी कोचिंगाचो वेळ सकाळीं चड बेगीन वा सांजवेळा चड कळाव जावचो न्हय.
- (ix) कोचिंग सेन्टरांनी विद्यार्थ्यांची सर्वांगीण उदरगत आनी संज्ञानात्मक क्षमताय वाडोवचे खातीर सह-अभ्यासक्रम कार्यावळी खातीर वर्ग आयोजीत करचे. कोचिंग सेन्टरांनी, मुखेल विशय शिकयतना शिक्षक, कर्मचारी आनी सगल्या विद्यार्थ्यां खातीर जिवीत कुशळटाय, विज्ञानीक मनोवृत्ती आनी पुराव्यांचेर आदारीत विचारसरणी; रचनात्मकताय आनी नवनिर्मिती; फिटनेस, निरोगीपण, भावनीक बंधन आनी मानसीक भलायकी, पिराय-योग्य आव्हानां, प्रेरणा; सहकार्य आनी पंगड वावर; समस्या सोडोवप आनी तार्कीक तर्क; नैतिक आनी नैतिक तर्क; मानवी आनी घटनात्मक मूल्यांचें गिन्यान आनी आचरण; वैयक्तीक सुरक्षा (लिंग

संवेदनशीलताय आनी गैरवापर प्रतिबंध); मुलभूत कर्तव्यां; नागरिकत्व कुशळटाय आनी मुल्यां; भारताचें ज्ञान; पर्यावरण जागृताय, नितळसाण आनी भलायकी गिन्यान आदी विकसीत करपा विशीं समुपदेशन सत्र आयोजीत करपाक जाय.

10.2 कोचिंग सेंटराची आचारसंहिता

- (i) दरेका वर्गांत/गटांत नोंदणी करपी विद्यार्थ्यांचो आंकडो प्रॉस्पेक्टसांत स्पश्टपणान व्याख्या करूंक शकतात आनी संकेतथळार उजवाडाक हाडपाक शकतात. खंयचेच बाबतींत अभ्यासक्रमाच्या चलना वेळार वर्ग/बॅचांत अशी नोंदणी वाडोवंक जायना.
- (ii) प्रवेश घेतिल्ल्या विद्यार्थ्यांचो आंकडो दरेक वर्गांत निरोगी शिक्षक-विद्यार्थी प्रमाण राखपाच्या गरजे प्रमाण आसूं येता आनी शिक्षक आनी समुपदेशकां कडेन संबंद घडोवपा खातीर चड संद निर्माण करपा खातीर आसूं येता. विद्यार्थ्यांक शिक्षका कडेन जोडपाक मेळटलें आनी विद्यार्थ्यांक स्क्रीन / ब्लॅकबोर्डाचेर सहज प्रवेश आनी दृश्यमानताय आसा हाची जतनाय घेवपाक जाय.
- (iii) कोचिंग केंद्रान 16 वर्सां पिराये सकयल्या विद्यार्थ्यांची नोंदणी करची न्हय वा माध्यमीक शाळेच्या परिक्षे उपरांतूच विद्यार्थ्यांची नोंदणी जावपाक जाय.
- (iv) परिक्षेंतली अडचण, अभ्यासक्रम, तयारीची तिब्रता आनी अभ्यासक्रमांत नोंदणी करचे पयलीं विद्यार्थ्यांक जाय आशिल्ले यत्न हांचे विशीं विद्यार्थ्यांक बरे तरेन म्हायती दिवची पडटली.
- (v) शिक्षणीक वातावरण, सांस्कृतीक जिवीत, वास्तवीकताय आनी शाळा पांवड्यावेली परिक्षा आनी स्पर्धात्मक परिक्षा तयार करपा मदलो फरक हांचे विशीं विद्यार्थ्यांक जागरूक करपाक जाय.
- (vi) अभियांत्रिकी आनी वैजकी संस्थांनी प्रवेश घेवपा खातीर पर्यायां वांगडाच हेर करियर पर्यायांची म्हायती विद्यार्थ्यांक दीवं येता, जाका लागून तांकां तांच्या फुडारा विशीं ताण येवचो न्हय आनी पर्यायी कारकिर्दीचो नवो पर्याय निवडूंक मेळटलो.
- (vii) विद्यार्थ्यांच्या क्षमतायेचें मुल्यांकन करचे खातीर प्रवेश वा मॉक परिक्षा घेवंक शकतात. विद्यार्थ्यांची तांक आनी आवड हांचेर आदारून, कोचिंग केंद्र विद्यार्थ्यांच्या क्षमतेची वास्तववादी अपेक्षा पालकांक सांगपाक शकतात आनी फुडें वचपाचो मार्ग सुचोवंक शकतात.
- (viii) कोचिंग सेन्टरांत प्रवेश घेवप म्हणल्यार वैजकी, अभियांत्रिकी, वेवस्थापन, कायदो आदी संस्थांत वा स्पर्धात्मक परिक्षेंत प्रवेश घेवचे खातीर येसस्वी जावपाची कसलीच हमी ना हाची जाणीव विद्यार्थ्यांक आनी पालकांक दिवची.

(ix) कोचिंग सेन्टरा मानसीक भलायकी वेवसायिकांच्या सहकार्यान विद्यार्थ्यांच्या मानसीक भलायके विशीं वेळावेळार कार्यशाळा आनी संवेदनशीलताय सत्र घेवपाक जाय.

(x) कोचिंग सेन्टरान शिक्षणशास्त्र, अभ्याक्रमकाचें वेळापत्रक आनी कोचिंग सेन्टरांत उपलब्ध आशिल्ल्या सुविधां विशीं विद्यार्थी आनी पालकां मदीं जागृताय करपाक जाय. अनावश्यक मानसीक दबावाचो नकारात्मक परिणाम आनी तांच्या भुरग्यांचेर अपेक्षेचो भार हाचे विशीं तांकां सल्लो दिवपाक शकतात.

(xi) कोचिंग केंद्रान घेतिल्ले मुल्यांकन चांचणेचो निकाल जाहीर करचो न्हय. मुल्यांकन चांचणी गुपीत दवरून, विद्यार्थ्यांच्या कामगिरीच्या नेमान विश्लेशण करचे खातीर ताचो वापर करचो आनी ज्या विद्यार्थ्यांची शिक्षणीक कामगिरी इबाडटा, ताका ह्या मार्गदर्शक तत्वांतल्या तरतुदी प्रमाण समुपदेशन दिवपाक जाय.

11. समुपदेशक आनी मानसशास्त्रज्ञ आदार

(i) चड सर्त आनी शिक्षणीक दबाव विद्यार्थ्यांचेर आशिल्ल्यान कोचिंग सेन्टरांनी विद्यार्थ्यांच्या मानसीक भलायके खातीर पावलां उबारचीं आनी आपल्या विद्यार्थ्यांचेर अयोग्य दबाव हाडिनासतना वर्ग घेवचे. तशेंच संकश्ट आनी तणावाचे परिस्थितींत आशिल्ल्या विद्यार्थ्यांक लक्षीत आनी तिगून उरपी आदार दिवपा खातीर तांणी ताकतिकेन हस्तक्षेप करपाची यंत्रणा स्थापन करपाक जाय.

(ii) कोचिंग सेन्टरान समुपदेशन पद्दत विकसीत करची आनी विद्यार्थी आनी पालकांक सहज उपलब्ध जावची हाची जतनाय घेवपाक सक्षम प्राधिकरणान पावलां उबारचीं. मानसशास्त्रज्ञ, समुपदेशक हांचीं नांवां आनी ते सेवा दितात त्या वेळाची म्हायती सगल्या विद्यार्थ्यांक आनी पालकांक दिवची. विद्यार्थी आनी पालकांक प्रभावी मार्गदर्शन आनी समुपदेशन दिवचे खातीर कोचिंग सेन्टरांत प्रशिक्षीत समुपदेशकांची नेमणूक करूं येता.

(iii) मानसीक ताण आनी निर्शेवणी पयस करचे खातीर विद्यार्थ्यांक समुपदेशन करपाक आनी मनोचिकित्सात्मक सेवा दिवपाक समुपदेशक आनी अणभवी मानसशास्त्रज्ञ हांचो आस्पाव करपाक कोचिंग सेन्टरांक प्रोत्साहन दितात.

(iv) विद्यार्थ्यांची आवड, योग्यताय आनी क्षमतेचें मुल्यांकन करपाक करियर समुपदेशकांक ऑनबोर्ड करूं येता आनी ते प्रमाण विद्यार्थ्यांक आनी तांच्या पालकांक वास्तववादी अपेक्षा आशिल्ल्या विद्यार्थ्यांक आनी तांच्या पालकांक उत्कृश्ट करियर पर्याय निवडपाक मार्गदर्शन आनी समुपदेशन करूं येता.

(v) कोचिंग सेन्टरा वरवीं मानसीक भलायकी आनी ताण आळाबंदा हाडपा विशीं पालक, विद्यार्थी आनी शिक्षकां खातीर नेमान कार्यशाळा आनी जागृताय सप्तकांची वेवस्था करूं येता.

तशेंच भलायकेचें मुळावें प्रशिक्षण, बरें पोशण, वैयक्तीक आनी भौशीक नितळसाण, आपत्ती प्रतिसाद आनी प्रथमोपचार तशेंच सोरो, तंबाकू आनी हेर वखदांच्या हानीकारक आनी लुकसाण करपी परिणामांचें शास्त्रीय स्पश्टीकरण दिवपाचेर भर दिवपाक जाय. विद्यार्थ्यांची मानसीक भलायकी, लवचीकताय आनी जापसालदार स्व-काळजी हांच्या संदर्भांत केंद्रान पालकां खातीर आयोजीत केल्ल्या संवाद सत्रांत सकारात्मक पालकत्वाच्या विशयाचेरूय भर दिवपाक जाय.

(vi) विद्यार्थ्यांक तांच्या सुदारणेच्या क्षेत्रां विशीं प्रभावीपणान आनी संवेदनशीलतायेन म्हायती दिवचे खातीर ट्यूटर मानसीक भलायकी विशयांचें प्रशिक्षण घेवंक शकतात.

(vii) समुपदेशन करपाचो एक भाग म्हूण कोचिंग सेन्टरान पीअर ग्रुप इन्टरॅक्शन स्थापन करपाक जाय. कोचिंग सेन्टर चर्चा, सर्ती आनी प्रकल्पांनी गट आदारीत अभ्यासक्रम व्यायाम आयोजीत करूंक शकता.

(viii) विद्यार्थ्यांचे दुबाव वर्गांत शिकयता त्या शिक्षकांनी सोडोवंक जाय जाका लागून विद्यार्थ्यांक समाधान मेळटलें.

(ix) कोचिंग केंद्रान सकयल दिल्ल्या गजालीं प्रमाण संस्थेंत मानसीक भलायकेक चालना दिवचे खातीर आराखडो पाळचो:

मानसीक भलायकी संवर्धना खातीर आराखडो		
समस्यांचो पांवडो	वांटो घेवपी भागधारक	हस्तक्षेपाचो पांवडो
मानसीक भलायकी कल्याण	पुराय संस्थात्मक समाज	संस्थात्मक अभ्यासक्रमांत एकात्मिक मानसीक भलायकी
मानसीक भलायकी ज्ञान वृत्ती आनी वागणूक	सगले विद्यार्थी आनी शिक्षक	मानसीक भलायकी – सामान्य भलायकी अभ्यासक्रमाचो एक भाग
मनोसमाजीक समस्या	समुपदेशक, ट्यूटर, पीअर मेन्टर, वॉर्डन आनी नागरीक	गरजू विद्यार्थ्यांक अतिरिक्त मजत दिवप
गंभीर समस्या/विकार	समुपदेशक, संस्थात्मक दोतोर आनी हेर तज्ञ	वेवसायीक वेवस्थापन

12. समावेशकताय आनी सुलभताय

(i) कोचिंग सेन्टर प्रवेश आनी शिक्षण प्रक्रिये वेळार धर्म, वंश, जात, लिंग, जल्म थळ, गोत्र आदी आदाराचेर खंयच्याच अर्जदार/विद्यार्थ्यां आड भेदभाव करचो न्हय.

- (ii) बायल विद्यार्थी, अपंगूळ/दिव्यांग आशिल्ले विद्यार्थी आनी उपेक्षीत गटांतले विद्यार्थी अशा दुबळ्या समाजांतल्या विद्यार्थ्यांक चड प्रतिनिधित्व दिवपाक प्रोत्साहन दिवचे खातीर कोचिंग केंद्रा वतीन खासा तरतुदी करूं येतात.
- (iii) कोचिंग सेन्टराची इमारत आनी भोंवतणचो वाठार दिव्यांग अनुकूल आनी अपंगत्व/दिव्यांग आशिल्ल्या व्यक्तींच्या हक्क अधिनियम, 2016 चे तरतुदींचें पालन करतलो.
- (iv) शिकपाक अपात्र आशिल्ल्या बाबतींत शिक्षकांक संवेदनशील करपाक जाय आनी शिकपाक अपात्र आशिल्ल्या विद्यार्थ्यांक सुसेग दिवंक जाय.
- (v) शक्य आसा थंय ब्रेल, ई-रीडर, संडास आदी दिव्यांग अनुकूल तरतुदी करूं येतात.
- (vi) अपंगत्व/दिव्यांगत्व आशिल्ल्या विद्यार्थ्यांक आदार वर्ग दिवपाक शकतात जांकां तांच्या शिक्षणीक मळार अतिरिक्त आदार जाय पडटा.
- (vii) शिक्षणीक कामगिरीच्या आदाराचेर बॅच वेगळे करचे न्हय, कारण ताका लागून विद्यार्थ्यांचेर चड दबाव पडटा आनी ताचो परिणाम तांच्या मानसीक भलायकेचेर जाता. विद्यार्थ्यांच्या प्रवेश/भरती प्रमाण क्रमान बॅच तयार करपाक जाय आनी अभ्यासक्रम पुराय जाय मेरेन बॅच बदलूंक जायना.

13. नोंदी सांबाळप

- (i) कोचिंग केंद्रान योग्य सरकारान थारायल्ले प्रमाण अशे नोंदी, खातीं, रजिस्टर वा हेर कागदपत्रां सांबाळपाक आनी तयार करपाक जाय.
- (ii) कोचिंग सेन्टर वर्सुकी अहवाल रेकॉर्ड खातीर सक्षम प्राधिकरणाक सादर करूंक शकता.

14. कोचिंग सेन्टर स्थलांतरीत करपाचेर निर्बंध

कोचिंग सेन्टर फकत नोंदणी प्रमाणपत्रांत दाखयिल्ल्या जाग्यारच कोचिंग घेतलो आनी सक्षम प्राधिकरणाची पूर्व लेखी मान्यताय घेनासतना ताची नोंदणी केल्ली सुवात सोडून हेर खंयच्याच सुवातेर स्थलांतरीत करचो ना.

15. कोचिंग सेन्टराच्या कार्यावळींची चवकशी

सक्षम प्राधिकरण वा योग्य सरकारान अधिकृत केल्लो हेर खंयचोय अधिकारी कोचिंग सेन्टराच्या कार्यावळींचेर सतत देखरेख दवरतलो आनी कोचिंग सेन्टराच्या नोंदणीची गरजेची पात्रताय आनी समाधानकारक कार्यावळी पुराय करपा संबंदी खंयच्याय कोचिंग केंद्राची चवकशी करतलो.

16. कागाळींचो विलो लावप

(i) कोचिंग सेन्टराचो विद्यार्थी, पालक वा शिक्षक/कर्मचारी कोचिंग सेन्टरां आड आनी कोचिंग सेन्टरांनी विद्यार्थी/पालकां आड सक्षम प्राधिकरणा मुखार कागाळ दाखल करूं येता. सक्षम प्राधिकरण वा योग्य सरकारान ह्या कामा खातीर स्थापन केल्ल्या चवकशी समिती वरवीं तीस दिसां भितर कागाळी निकालांत काडटले.

(ii) सक्षम प्राधिकरणाच्या वा चवकशी समितीच्या अहवालाचेर सुनावणी घेवपाची संद दिल्या उपरांत सक्षम प्राधिकरण दंड घालतलो वा नोंदणी रद्द करचे खातीर कारवाय करतलो.

17. दंड

(1) सक्षम प्राधिकरणाक दिवाणी न्यायालयांचो अधिकार आसतलो. सक्षम प्राधिकरणाक अशे तरेचे अधिकार आसतले जे खंयच्याय खटल्याचो विचार करपा खातीर नागरी प्रक्रिया संहिता 1908 (1908 चो केंद्रीय अधिनियम क्रमांक 5) खाला न्यायालयांत दिल्ले आसतले:-

(i) प्रतिज्ञापत्रा वरवीं पुराव्या सयत पुरावे स्विकारप;

(ii) खंयच्याय व्यक्तीक समन्स धाडप आनी ताची उपस्थिती लागू करप, आनी सोपूत घेवन ताची परिक्षा करप;

(iii) नोंदी सादर करपाची सक्ती करप; आनी

(iv) खर्चाचो तपशील प्रदान करप वा दिवप.

(2) नोंदणीच्या खंयच्याय नेमांचें वा सामान्य अटींचें उल्लंघन केल्यार, प्रशिक्षण केंद्राक सकयल दिल्ल्या प्रमाण दंड भरचो पडटलो:

(i) पयल्या अपराधा खातीर 25,000/- रूपया

(ii) दुसऱ्या अपराधा खातीर 1,00,000/- रूपया

(iii) उपरांतच्या अपराधा खातीर नोंदणी रद्द करप

18. नोंदणी रद्द करप

कोचिंग सेन्टरान मार्गदर्शक तत्वांच्या खंयच्याय तरतुदींचें उल्लंघन केलां वा नोंदणी दिल्ल्या खंयच्याय नेमांचें आनी अटींचें उल्लंघन केलां अशें संबंदीत सक्षम प्राधिकरणाचें समाधान जालें जाल्यार, संबंदीत कायद्याचें उल्लंघन केल्ल्यान घेवंक मेळपी हेर खंयच्याय दंडात्मक कारवायेक पूर्वग्रह नासतना कोचिंग सेन्टराक दिल्लें नोंदणी प्रमाणपत्र खंयच्याय वेळार रद्द करूं येता:

पूण अशा प्रमाणपत्राच्या धारकाक प्रस्तावीत आदेशा आड कारण दाखोवपाची वाजवी संद दिनासतना सक्षम प्राधिकरणा कडल्यान अशे तरेचो खंयचोच आदेश दिवंक जायना.

19. अपील करपाची प्रक्रिया

कोचिंग सेन्टर नोंदणी करपाक न्हयकार दिल्ल्या आदेशान वा ताचें नविनीकरण वा नोंदणी रद्द करपाच्या आदेशान पिडीत खंयचीय व्यक्ती, असो आदेश मेळिल्ल्या दिसा सावन तीस दिसां भितर, योग्य सरकारान निर्देशीत केल्ले पद्दतीन अपील प्राधिकरणाक अपील करूंक शकता.
